

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
36019751	IES Antón Alonso Ríos	Tomiño	2023/2024

Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Educación secundaria obrigatoria	Música	2º ESO	2	70

Réxime

Réxime xeral-ordinario

Contido	Páxina
1. Introducción	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	3
3.1. Relación de unidades didácticas	4
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	5
4.1. Concrecións metodolóxicas	10
4.2. Materiais e recursos didácticos	11
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	11
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	12
5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes	12
6. Medidas de atención á diversidade	12
7.1. Concreción dos elementos transversais	14
7.2. Actividades complementarias	15
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	15
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	16
9. Outros apartados	17

1. Introducción

A presente programación didáctica está enmarcada no "Decreto 156/2022, do 15 de setembro, polo que se establecen a ordenación e o currículo da educación secundaria obrigatoria na Comunidade Autónoma de Galicia" e o seu obxectivo é desenvolver e adaptar á realidade deste centro a información recollida.

Neste apartado, esta programación remítese, en primeiro lugar, ao recollido na propia introdución do Decreto na materia de Música.

Segundo o recollido no citado decreto, a través da materia de Música na Educación Secundaria preténdese atinxir os seguintes obxectivos: desenvolver a identidade e a recepción cultural; contribuír á autoexpresión a través da creación e da interpretación; crear producións artísticas e coñecer o patrimonio musical e dancístico da Comunidade Autónoma de Galicia.

O instituto Antón Alonso Ríos é o único centro de ensinanza secundaria do concello de Tomiño, polo que acolle practicamente a toda a mocidade tomiñesa, ademais dun certo número de persoas do Rosal e A Guarda que se matriculan, fundamentalmente, nos niveis postobrigatorios.

A contorna na que nos inscribimos é basicamente rural.

O centro imparte ensinanzas de ESO, Bacharelato de Ciencias e Tecnoloxía, de Humanidades e Ciencias Sociais, Ciclos Formativos de Grao Medio en Aproveitamento e conservación do ambiente natural e Instalacións de telecomunicacións. Impártense tamén o título de Formación Profesional Básica en Agroxardinería e composicións florais e en Electricidade e electrónica. Nestes últimos anos cursan os seus estudos aproximadamente uns/has 600 alumnos/as.

O centro para o que se desenvolve a presente programación conta cun número significativo de alumnado que participa en actividades musicais da contorna, sendo as máis habituais a banda-escola de música, o conservatorio e as aulas de danza. É por isto, que se debe potenciar os seus coñecementos e animar ao resto da comunidade educativa a participar na actividade cultural da comarca.

A materia de música na educación secundaria artículase en tres bloques: "Escoita e percepción", "Interpretación, improvisación e creación escénica" e "Contextos e culturas". A través dos contidos dos diversos bloques e focalizando na maior parte da materia unha visión práctica da música, trataranse de crear as situacións de aprendizaxe que permitan mellorar as capacidades do alumnado. A realidade do centro e os recursos dispoñíbeis na aula de música permiten un desenvolvemento práctico da materia sen dificultade.

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Analizar obras de diferentes épocas e culturas identificando as súas principais características estilísticas e establecendo relacións co seu contexto, para valorar o patrimonio musical e dancístico como fonte de gozo e de enriquecemento persoal.	2-3	3		1-2	3	1		1-2
OBX2 - Explorar as posibilidades expresivas de diferentes técnicas musicais e dancísticas, a través de actividades de improvisación, para incorporalas ao repertorio persoal de recursos e desenvolver un criterio de selección das técnicas máis adecuadas á intención expresiva.	1			2	1-3	1	3	3
OBX3 - Interpretar pezas musicais e dancísticas xestionando adecuadamente as emocións e empregando diversas estratexias e técnicas vocais, corporais ou instrumentais, para ampliar as posibilidades de expresión persoal.	1			2	1-3	1	1	3

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX4 - Crear propostas artístico-musicais, de xeito individual ou grupal, empregando a voz, o corpo, instrumentos musicais e ferramentas tecnolóxicas para potenciar a creatividade e identificar oportunidades de desenvolvemento persoal, social, académico e profesional.	1		3	2	3	1	1-3	3-4
OBX5 - Coñecer, valorar e respectar o patrimonio artístico e musical de Galicia e da contorna, a través das achegas relevantes na cultura e na sociedade galegas, para apreciar a importancia do noso acervo dentro dos procesos de globalización.	1-2	2-3		1	1-3	1	3	1-2-3

Descrición:

3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	Elementos do son e elementos básicos da linguaxe musical	O silencio, o son, o ruído e a escoita activa Elementos básicos da linguaxe musical. Parámetros do son, intervalos, escalas musicais e acordes básicos Texturas Formas musicais	17	10	X		
2	Os instrumentos e as voces	Introducción á clasificación dos diferentes tipos de voces e instrumentos. (aerófonos, cordófonos, idiófonos, membranófonos e electrófonos), da tradición musical occidental Europea Principais agrupacións instrumentais e vocais	24	18	X	X	X
3	Obras musicais e dancísticas	Introducción ao repertorio de obras musicais e dancísticas: análise, descrición e valoración dos seus trazos básicos Compositoras e compositores, artistas, intérpretes e agrupacións.	24	18	X	X	X
4	Práctica musical. Músicas tradicionais.	A partitura: identificación e aplicación de grafías convencionais, lectura e escritura musical. Interpretación e improvisación. As músicas tradicionais en Galicia, España e noutras culturas do mundo: instrumentos, cancións, danzas e bailes.	18	14		X	
5	Música nos medios audiovisuais. Músicas	A música nos medios audiovisuais e as tecnoloxías dixitais.	17	10			X

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
5	populares, urbanas e contemporáneas	Músicas populares, urbanas e contemporáneas	17	10			X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	Elementos do son e elementos básicos da linguaxe musical	10

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.2 - Explicar cun vocabulario apropiado e cunha actitude aberta e respectuosa as ideas, sentimentos e emocións propias que nos suxiran as propostas estudadas, así como as funcións desempeñadas por determinadas producións musicais e dancísticas, relacionándoas coas principais características do seu contexto histórico, social e cultural, a través da audición, do visionamento ou da asistencia a eventos musicais.	Expresar cun vocabulario axeitado ideas, emocións e opinións sobre os diferentes timbres instrumentais traballados nesta unidade.	TI	100
CA1.3 - Ler, escoitar e analizar partituras sinxelas, a través de diferentes soportes audiovisuais, identificando de forma guiada os elementos básicos da linguaxe musical.	Recoñecer na partitura os elementos que representan os parámetros do son: figuras musicais, clave, notas musicais, matices e instrumentos para os que está escrita.		
CA1.4 - Apreciar a importancia do silencio, da concentración e da atención para traballar a escoita activa, así como crear un marco de respecto aplicando as normas de comportamento individual e grupal.	Manter silencio na escoita para apreciar as características estudadas na música. Respetar as preguntas dos demais e falar nas quendas indicadas.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - O silencio, o son, o ruído e a escoita activa. Sensibilidade ante a polución sonora e a creación de ambientes saudables de escoita. - Elementos básicos da linguaxe musical. Parámetros do son, intervalos, escalas musicais e acordes básicos. - Texturas monofónicas e polifónicas, melodía acompañada. Formas musicais: motivo, frase, formas binarias, ternarias, forma rondó, formas musicais da canción popular urbana. - Normas de comportamento básicas na recepción musical: respecto e valoración.

UD	Título da UD	Duración
2	Os instrumentos e as voces	18

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.5 - Identificar as características culturais e sociais, así como os elementos propios da linguaxe musical das obras propostas que constitúen o patrimonio artístico musical galego e da nosa contorna, con actitude de respecto.	Describir as características culturais e sociais das obras propostas	PE	40
CA1.4 - Apreciar a importancia do silencio, da concentración e da atención para traballar a escoita activa, así como crear un marco de respecto aplicando as normas de comportamento individual e grupal.	Manter silencio na escoita para apreciar as características estudadas na música. Respectar as preguntas dos demais e falar nas quendas indicadas.	TI	60
CA2.3 - Ler partituras sinxelas, identificando de forma guiada os elementos básicos da linguaxe musical, demostrando coñecemento dos elementos estudados, así como habilidades musicais básicas individuais e grupais.	Ser capaz de seguir as partituras das audicións de voces e instrumentos		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Elementos básicos da linguaxe musical. Parámetros do son, intervalos, escalas musicais e acordes básicos. - Normas de comportamento básicas na recepción musical: respecto e valoración. - A partitura: identificación e aplicación de grafías convencionais e non convencionais, lectura e escritura musical. - A voz e os instrumentos: clasificación xeral por familias e características. Principais agrupacións musicais.

UD	Título da UD	Duración
3	Obras musicais e dancísticas	18

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Identificar os principais trazos estilísticos de obras musicais e dancísticas de diferentes épocas e culturas, evidenciando unha actitude de apertura, interese e respecto na súa escoita ou no seu visionamento.	Recoñecer as características principais das obras escoitadas	PE	30
CA1.2 - Explicar cun vocabulario apropiado e cunha actitude aberta e respectuosa as ideas, sentimentos e emocións propias que nos suxiran as propostas estudadas, así como as funcións desempeñadas por determinadas producións musicais e dancísticas, relacionándoas coas principais características do seu contexto histórico, social e cultural, a través da audición, do visionamento ou da asistencia a eventos musicais.	Expresar cun vocabulario axeitado as características das obras escoitadas relacionándoas coas principais características do seu contexto histórico, social e cultural,	TI	70

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.3 - Ler, escoitar e analizar partituras sinxelas, a través de diferentes soportes audiovisuais, identificando de forma guiada os elementos básicos da linguaxe musical.	Recoñecer os principais elementos rítmicos e melódicos nas partituras traballadas:		
CA1.4 - Apreciar a importancia do silencio, da concentración e da atención para traballar a escoita activa, así como crear un marco de respecto aplicando as normas de comportamento individual e grupal.	Respectar as producións dos compañeiros e gardar silencio nos momentos nos que os demais estean formulando dúbidas ou executando o seu papel no conxunto, intervindo cando o profesorado o indique.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Obras musicais e dancísticas características do patrimonio cultural e musical galego, español ou do mundo: análise, descrición e valoración dos seus trazos básicos. - Compositoras e compositores, artistas, intérpretes e agrupacións internacionais, nacionais, rexionais e locais, con especial atención aos da Comunidade Autónoma de Galicia. - Concertos, actuacións musicais e outras manifestacións artístico-musicais en vivo e rexistradas. - Normas de comportamento básicas na recepción musical: respecto e valoración.

UD	Título da UD	Duración
4	Práctica musical. Músicas tradicionais.	14

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.2 - Identificar as características e os elementos técnicos de propostas musicais da nosa cultura e doutras, analizando os aspectos comúns e as diferenzas entre elas.	Identificar os rasgos característicos das músicas e danzas da nosa cultura: instrumentos utilizados, tipos de compás, estruturas, tipos de danzas.	PE	16
CA3.5 - Identificar as características culturais e sociais, así como os elementos propios da linguaxe musical das obras propostas que constitúen o patrimonio artístico musical galego e da nosa contorna, con actitude de respecto.	Describir as características culturais e sociais das obras propostas do noso patrimonio artístico galego.		
CA1.3 - Ler, escoitar e analizar partituras sinxelas, a través de diferentes soportes audiovisuais, identificando de forma guiada os elementos básicos da linguaxe musical.	Ser capaz de seguir as partituras das audicións propostas	TI	84
CA1.4 - Apreciar a importancia do silencio, da concentración e da atención para traballar a escoita activa, así como crear un marco de respecto aplicando as normas de comportamento individual e grupal.	Manter silencio na escoita para apreciar as características estudadas na música. Respectar as preguntas dos demais e falar nas quendas indicadas.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.1 - Participar, con iniciativa, confianza e creatividade, na exploración de técnicas musicais e dancísticas básicas, por medio de improvisacións pautadas, individuais ou grupais, nas que se empreguen a voz, o corpo, instrumentos musicais ou ferramentas tecnolóxicas.	Participar activamente, achegando ideas propias e con respecto cara as suestións dos demais, nas actividades de improvisación musical e dancísticas propostas nesta unidade.		
CA2.2 - Expresar ideas, sentimentos e emocións en actividades pautadas de improvisación, seleccionando as técnicas máis adecuadas de entre as que conforman o repertorio persoal de recursos.	Expresar ideas propias, sentimentos e emocións nas actividades de improvisación propostas nesta unidade, investigando con mentalidade aberta as propias posibilidades e recursos improvisatorios.		
CA2.3 - Ler partituras sinxelas, identificando de forma guiada os elementos básicos da linguaxe musical, demostrando coñecemento dos elementos estudados, así como habilidades musicais básicas individuais e grupais.	Ser capaz de ler as partituras das audicións propostas e analizar as súas características		
CA2.4 - Empregar técnicas básicas de interpretación vocal, corporal ou instrumental, aplicando estratexias de memorización e valorando os ensaios como espazos de escoita e aprendizaxe, así como mostrando iniciativa nos procesos creativos e interpretativos.	Empregar a técnica básica necesaria instrumental, vocal e corporal estudada ao longo do curso para preparar o repertorio traballado nesta unidade.		
CA2.5 - Interpretar con corrección pezas musicais e dancísticas sinxelas, individuais e grupais, dentro e fóra da aula, xestionando de forma guiada a ansiedade e o medo escénico e mantendo a concentración e o respecto cara aos demais.	Interpretar correctamente as partituras propostas cos instrumentos da aula		
CA2.7 - Interpretar e crear a través da voz, do corpo ou dos instrumentos, de maneira individual ou en grupo, diferentes pezas musicais, escénicas e dancísticas con elementos propios da cultura galega.	Interpretar e cantar con corrección pezas musicais e dancísticas cos elementos estudados nesta unidade, seguindo as pautas dadas polo profesorado.		
CA3.1 - Valorar a importancia do noso patrimonio musical e dancístico tradicional e popular, así como o doutras culturas musicais do mundo, sendo consciente da súa relevancia e influencia na evolución da música ata a actualidade.	Valorar e respectar as músicas e danzas do noso patrimonio traballadas e estudadas nesta unidade.		
CA3.3 - Interpretar con corrección pezas musicais e dancísticas sinxelas, individuais e grupais, das diferentes culturas estudadas, valorando e mantendo unha actitude de respecto cara ao patrimonio artístico das diferentes culturas que conforman o mundo.	Interpretar instrumental ou vocalmente con corrección, de maneira individual e grupal, as pezas propostas nesta unidade.		
CA3.4 - Participar activamente na planificación e na execución de propostas artístico-musicais colaborativas, valorando as achegas do resto dos integrantes do grupo e descubriendo oportunidades de desenvolvemento persoal, social, académico e profesional, usando medios audiovisuais e tecnoloxías dixitais.	Crear un proxecto musical, individual ou grupal, seguindo as pautas dadas polo profesorado, no que se utilicen medios audiovisuais e tecnoloxías dixitais.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.6 - Utilizar as características e os elementos propios da cultura musical galega como base para crear diferentes composicións musicais, escénicas e/ou dancísticas executadas a través da voz, do corpo ou dos instrumentos.	Crear pezas propias (individuais ou en grupo, musicais ou dancísticas), baseándonos nos elementos propios da cultura musical galega.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Elementos básicos da linguaxe musical. Parámetros do son, intervalos, escalas musicais e acordes básicos. - Concertos, actuacións musicais e outras manifestacións artístico-musicais en vivo e rexistradas. - Normas de comportamento básicas na recepción musical: respecto e valoración. - A partitura: identificación e aplicación de grafías convencionais e non convencionais, lectura e escritura musical. - Coñecemento práctico da linguaxe musical como instrumento efectivo nas actividades de creación e interpretación: lectura rítmica e melódica en clave de sol, claves, células rítmicas básicas nos compases simples e compostos. Signos que modifican a duración. - Repertorio vocal, instrumental ou corporal, individual ou grupal, de distintos tipos de música do patrimonio musical propio e doutras culturas. - Técnicas básicas para a interpretación: técnicas vocais, instrumentais e corporais, técnicas de estudo e de control de emocións. - Técnicas de improvisación guiada e libre. - Normas de comportamento e participación en actividades musicais e escénicas de interpretación. - As músicas tradicionais en España e a súa diversidade cultural: instrumentos, cancións, danzas e bailes. Estudo das súas características e interpretación. - A música en Galicia: instrumentos, formas tradicionais, danzas e xéneros tradicionais, populares e urbanos. Análise, interpretación e creación. - Tradicións musicais e dancísticas doutras culturas do mundo: características e funcións. Instrumentos, cancións, danzas e bailes en África, Asia, América, Europa e Oceanía.

UD	Título da UD	Duración
5	Música nos medios audiovisuais. Músicas populares, urbanas e contemporáneas	10

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.4 - Apreciar a importancia do silencio, da concentración e da atención para traballar a escoita activa, así como crear un marco de respecto aplicando as normas de comportamento individual e grupal.	Manter silencio na escoita para apreciar as características estudadas na música. Respetar as preguntas dos demais e falar nas quendas indicadas.	TI	100

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.6 - Planificar e desenvolver, con creatividade, propostas artístico-musicais, tanto individuais como colaborativas, empregando medios musicais e dancísticos, así como ferramentas analóxicas e dixitais, con actitude inclusiva e cohesionadora.	Coñecer e manexar as ferramentas dixitais de edición, creación e secuenciación de partituras traballadas nesta unidade.		
CA3.4 - Participar activamente na planificación e na execución de propostas artístico-musicais colaborativas, valorando as achegas do resto dos integrantes do grupo e descubriendo oportunidades de desenvolvemento persoal, social, académico e profesional, usando medios audiovisuais e tecnoloxías dixitais.	Crear un proxecto musical, individual ou grupal, seguindo as pautas dadas polo profesorado, no que se utilicen medios audiovisuais e tecnoloxías dixitais.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Ferramentas dixitais para a recepción musical: diferentes soportes audiovisuais. - Normas de comportamento básicas na recepción musical: respecto e valoración. - Ferramentas dixitais para a creación musical: manexo de secuenciadores e editores de partituras. - Músicas populares, urbanas e contemporáneas: análise, interpretación e creación dun proxecto propio baseado nos estilos estudados. - O son e a música nos medios audiovisuais e as tecnoloxías dixitais.

4.1. Concrecións metodolóxicas

Principios metodolóxicos

Atención individualizada: é un principio metodolóxico esencial e, no caso de música que leva unha práctica individual implícita, debe ser respectado co fin de acadar os obxectivos satisfactoriamente dende a diversidade existente na aula.

Aprendizaxe significativa: leva a construír o coñecemento a partir dos coñecementos previos do alumnado, a modo de andamiaxe. Para isto, será imprescindible levar a cabo unha avaliación inicial efectiva e determinar en cada unidade cales son os coñecementos que posúe o alumnado, para partir deles e crear unha estrutura de coñecemento firme.

Traballo individual e colaborativo: así como o compromiso, o traballo e a práctica individual son esenciais para acadar os obxectivos persoais e desenvolver unha labor satisfactoria dentro do grupo, a colaboración é un principio que rexe gran parte das actividades desta programación. Dende a práctica musical grupal até a adquisición de coñecemento entre iguais, son principios básicos para desenvolver as destrezas necesarias para manexarse nun contexto no que a relación interpersoal prima en moitos aspectos coma o social, o laboral, o familiar...

Interdisciplinidade: sempre que sexa posíbel aproveitarase o coñecemento doutras materias para complementar a aprendizaxe musical. Como exemplo, o pensamento lóxico-matemático, os coñecementos de historia e xeografía. En definitiva, cada unha das materias funcionan como un ingrediente dentro da formación integral do alumnado.

Globalización: recóllense actividades onde a socialización e a sensibilidade compren un papel esencial, aspectos fundamentais no desenvolvemento das persoas nun mundo globalizado.

Contorna sociocultural: fomentarse a participación do alumnado nas actividades culturais tanto da vila como da contorna. As agrupacións folclóricas, a banda de música e as diversas actividades culturais, xunto coa realización de actividades interdepartamentais, favorecerán o desenvolvemento musical e cultural do alumnado.

Fomento da lectura: a través da recomendación de diversos textos sobre música fomentarse a lectura do alumnado, dinamizando, así mesmo, o uso da biblioteca escolar.

Uso das TIC: o manexo das TIC debe estar totalmente introducido e normalizado entre os discentes, polo que a utilización de distintas aplicacións e dispositivos dixitais relacionados co música axudarán a desenvolver as

habilidades e destrezas dixitais do alumnado.

Ao longo das diferentes unidades empregaranse diversas estratexias metodolóxicas, dependendo da tipoloxía de actividade así como da modalidade grupo/individual.

As principais son:

Aprendizaxe por imitación: o alumnado aprenderá ou resolverá dúbidas repetindo o feito polo/a docente ou compañeiros/as. Este tipo de metodoloxía é común á hora de aprender obras musicais, danzas ou modos de improvisación.

Aprendizaxe por descubrimento guiado: este tipo de aprendizaxe foi desenvolto polo pedagogo Jerome Bruner. Trátase dunha aprendizaxe cun enfoque construtivista no que o alumnado, coa guía da docente, é quen ten que buscar a resolución dos problemas que se lle presentan para a adquisición de novos coñecementos.

Aprendizaxe colaborativa: propia das actividades grupais, na que o alumnado debe aportar o seu coñecemento e traballar en equipo para acadar os obxectivos propostos.

Aprendizaxe baseada en proxectos: neste caso o alumnado traballa arredor dun centro temático coa finalidade de acadar un coñecemento resultante. Afonda na autonomía do alumnado, así como na colaboración e elaboración de estratexias.

Rol do profesor:

O profesor debe actuar como guía na aprendizaxe do alumnado, o que favorecerá a autonomía do mesmo. Presentará con claridade as actividades e as estratexias a seguir e seguirá o proceso de aprendizaxe. Ademais, tratarase de crear un clima de achegamento entre docente e discentes, partindo sempre que se poida dos intereses particulares do alumnado e respectando en todo momento as súas opinións e gustos. A atención individualizada e a adaptación ás características de cada discente xogan un papel esencial na súa actividade lectiva.

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación

Material persoal do alumnado: Lapis, goma, bolígrafos, papel pautado, libreta.

Materiais aula funxíbeis: Papel pautado, folios, rotuladores de encerado.

Material non funxíbe: Instrumentos musicais da aula (instrumental Orff, guitarras, baixo, batería, amplificadores, baquetas, piano, teclados, pandeiretas...), encerado pautado, libros de música, aula e recursos E-Dixgal, materiais propios das unidades.

Medios tecnolóxicos e TIC: Ordenadores de cada alumno/a, ordenador do profesorado, proxector, pantalla de proxección, altofalantes, acceso a internet, micrófonos, mesa de mesturas, tarxeta de son, programas informáticos específicos (Musescore, Audacity...).

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

Nas primeiras sesións do curso, realizaranse diversas actividades para coñecer os puntos de partida do grupo e individuais. Ademais compilarase información dos informes de anos anteriores, das conversas co resto de profesorado, do contacto co/a titor/a, do Departamento de Orientación e das conversas coa familia, co fin de tomar as medidas necesarias para axustar a proposta de ensino ás necesidades reais, adecuar as ensinanzas ao alumnado e facilitar a progresión adecuada no seu proceso de aprendizaxe, incidindo na obtención de información sobre o grao de desenvolvemento das competencias clave, e para a toma de decisións na programación de aula e adopción das medidas ordinarias ou extraordinarias que se consideren oportunas para cada alumno/a.

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Pesos dos instrumentos de avaliación por UD:

Unidade didáctica	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	Total
Peso UD/ Tipo Ins.	17	24	24	18	17	100
Proba escrita	0	40	30	16	0	20
Táboa de indicadores	100	60	70	84	100	80

Criterios de cualificación:

O aprobado da materia acádase cunha puntuación mínima de 5.

A avaliación final será o resultado da aplicación das seguintes porcentaxes dos tres trimestres:

- 1º Trimestre: (UD 1=17%) + (un tercio da UD 2, que é trasnversal =8%) + (un tercio da UD 3, que é trasnversal =8%) = 33%

- 2º Trimestre: (UD 4=18%) + (un tercio da UD 2, que é trasnversal =8%) + (un tercio da UD 3, que é trasnversal =8%) = 34%

- 3º Trimestre: (UD 5=17%) + (un tercio da UD 2, que é trasnversal =8%) + (un tercio da UD 3, que é trasnversal =8%) = 33%

Cando a nota de cada avaliación ou final dea números con decimáis, se estes están por debaixo de 0.9 tenderase a nota enteira inferior, e se é igual a 0.9 ou están por enriba de 0.9 tenderase a nota enteira superior, por exemplo, se a media é de 7.8 a nota será 7; se a media é 7.9 a nota será 8.

Criterios de recuperación:

O alumnado que acade unha cualificación inferior a 5 realizará probas de recuperación dos contidos teóricos e prácticos da materia non superados.

As novas cualificacións obtidas nas probas de recuperación utilizaranse para facer un novo cálculo da nota correspondente á avaliación final.

5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes

Para aprobar a materia pendente de 2º ESO Música, o alumnado terá que entregar en tempo e forma as tarefas que para tal fin figuran no curso "2º ESO MÚSICA Pendentes" na aula virtual do centro e ademais realizar unha ou varias probas escritas. Será necesario acadar unha nota media de 5 para recuperar a materia pendente.

Naqueles casos que se necesite, establecerase dacordo co departamento de orientación, un plan de reforzo e adaptación aos casos de necesidades específicas de apoio educativo e atención á diversidade, adaptando os contidos, os exames e incluso o tempo dado para resolver ditas probas segundo cada caso concreto.

6. Medidas de atención á diversidade

Para a elaboración deste punto, tense en consideración o artigo 52 da Orde 8 setembro 2021 de atención á diversidade.

Terase en conta o tratamento da diversidade do alumnado con respecto aos diferentes ritmos de aprendizaxe, capacidades e motivación que desenvolve cada alumno ou alumna do curso.

O profesorado desenvolverá diferentes estratexias de ensino co fin de facilitar as aprendizaxes das alumnas e os alumnos en función das súas necesidades concretas.

Como vías concretas de actuación podemos sinalar as seguintes:

- Conveniencia da interacción entre o alumnado como factor favorecedor da aprendizaxe.
- Traballo en grupo, alternado co individual pode ser utilizado con diferentes intencións para traballar diferentes niveis de dificultade.
- Utilización da Aprendizaxe Cooperativa e/ou colaborativa.
- Organización e presentación dos contidos de forma interrelacionada con outras áreas dado que facilita a súa xeneralización e aplicación a situacións novas.
- Utilización de materiais didácticos variados e graduais en función da dificultade.
- Maior atención no proceso que no resultado do alumnado.
- Consideración da avaliación como un instrumento ao servizo do proceso de ensino-aprendizaxe, e non como a culminación do mesmo.

Todas estas actuacións levaranse a cabo mediante:

- Introdución-motivación, para favorecer o interese e participación do alumnado na aprendizaxe.
- Diagnóstico de coñecementos previos, que permitan expresar os seus acertos e erros conceptuais.
- Consolidación, para contrastar e establecer relacións entre as novas ideas e as previas do alumnado.
- De ampliación de autonomía, que axuden á adquisición de destrezas relacionadas co aprender a aprender.

A diversidade de coñecementos e habilidades do alumnado de Educación Secundaria está presente en tódas as materias. É frecuente encontrar alumnado que asiste a centros especializados de música e que teñen un nivel de coñecementos superior á media nalgúns dos contidos que integran o currículo de materia.

Sen embargo, non se pode esquecer que a finalidade fundamental do proceso educativo é a construción do coñecemento, e este constrúese a partir de diferentes ritmos de aprendizaxe e, tamén, de diferentes puntos de partida que constitúen a riqueza do proceso.

Calquera alumno ou alumna é diferente de outro/a e, polo tanto, non todo o alumnado do grupo-clase aprende do mesmo xeito nin ao mesmo ritmo. O respecto ao ritmo de traballo, asimilación persoal, habilidades e dificultades individuais ha de estar presente no proceso de ensinanza-aprendizaxe como un elemento fundamental. Esta apreciación leva a considerar a situación particular de cada alumno/a como unha aportación que fai ao proceso, que se organizará tendo en conta esta diversidade.

Hai alumnado que ten máis dificultade no desenvolvemento de determinados contidos ou na realización de certo tipo de actividades. Algúns/has necesitan unha atención máis personalizada do profesorado ou un maior apoio. Hai outros/as para os/as que é preciso propor, nuns casos, actividades de afondamento e noutros, de reforzo. Para dar resposta a esta diversidade, as unidades didácticas das nosas programacións de aula incluírán unha serie de actividades que permitan ao profesorado seleccionar aquelas máis axeitadas en cada caso particular. Así mesmo, o feito de que programemos actividades con distintos agrupamentos, permite a atención individualizada a pequenos grupos ao tempo que outros/as realizan o seu traballo de xeito autónomo.

Non obstante, e a pesar das medidas que se poidan tomar nos distintos niveis de concreción do currículo, hai situacións nas que ditas medidas non son suficientes para dar resposta axeitada a algunhas das necesidades educativas que se presentan. Nestes casos, o profesorado terá que adoptar un conxunto de decisións e medidas pedagóxicas de carácter "extraordinario" e individual, complementarias ás establecidas nos niveis de toma de decisións mencionados. Baixo estas circunstancias aparece o termo "necesidades educativas especiais", que contempla tanto a aquel alumnado que presenta algún tipo de discapacidade de orixe motor, sensorial, psíquico ou múltiple, como o que posúe unha alta capacidade intelectual ou talento específico, en comparación co resto dos seus compañeiros/as. A variedade e diversidade de actividades propostas nas distintas unidades didácticas tamén responderán a esta situación, considerando que en calquera caso, o alumnado debe ser integrado no grupo e a súa diferenza contribuirá a enriquecer o traballo de todos/as.

Alumnado con altas capacidades:

Segundo o establecido na ORDE do 28 de outubro de 1996 pola que se regulan as condicións e o procedemento para flexibiliza-la duración do período de escolarización obrigatoria dos alumnos con necesidades educativas especiais asociadas a condicións persoais de sobredotación intelectual, un alumno poderá ser adiantado un ano durante a etapa de secundaria.

A sobredotación intelectual dun alumno ou alumna deberá ser acreditada mediante a avaliación psicopedagóxica correspondente. Nela deberase prever que a medida de flexibilización do período de escolarización é adecuada para o desenvolvemento do equilibrio persoal e da socialización do alumno ou alumna.

O alumnado con avaliación psicopedagóxica cun resultado de altas capacidades, será motivado mediante a realización de actividades de ampliación no caso de superar as actividades propostas na aula sen problema.

Alumnado con necesidades educativas significativas:

Cando as dificultades son xerais e permanentes levaranse a cabo adaptacións curriculares significativas en colaboración co departamento de orientación do I.E.S.

De cada unha delas quedará constancia no departamento. Enténdese por estas, as que consisten na eliminación de contidos esenciais ou obxectivos xerais e a conseguinte modificación dos respectivos criterios de avaliación.

En canto aos protocolos a aplicar nos casos particulares de ANEAE, serán os seguintes:

Nos casos de TDAH, aplicarase o Protocolo de consenso sobre TDAH na infancia e na adolescencia nos ámbitos educativo e sanitario.

Nos casos de TEA, aplicarase o Protocolo de Tratamento Educativo do Alumnado con Trastorno do Espectro do Autismo (TEA).

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5
ET.1 - Comprensión lectora	X	X	X		X
ET.2 - Creatividade				X	X
ET.3 - Autonomía	X	X	X	X	X
ET.4 - Traballo en equipo, emprendemento social e empresarial				X	X
ET.5 - Igualdade entre sexos	X	X	X	X	X
ET.6 - Consumo responsable: fomento do espírito crítico	X	X	X	X	X
ET.7 - Respeto mutuo: educación emocional e en valores	X	X	X	X	X
ET.8 - Expresión oral e escrita		X	X		X
ET.9 - Competencia dixital e comunicación audiovisual	X	X	X	X	X

Observacións:

- Comprensión lectora: Traballarase principalmente través dos textos para aprender os contidos teóricos.
- Creatividade: traballarase a través da composición de exercicios e pezas propias de percusión corporal, uso de tecnoloxías, creación de letras, improvisación...
- Autonomía: traballarase de actividades de improvisación, creación de contidos e proxectos propios tanto a nivel individual como grupal.
- Trballo en equipo, emprendemento social e empresarial: Actividades que implican creación de proxectos grupais.
- Igualdade entre sexos: Utilización de obras de diversos estilos e épocas compostas tanto por homes como por mulleres, fomentando especialmente o repertorio composto por mulleres e intérpretes femininas.
- Consumo responsable: fomento do espírito crítico. A través da comprensión dos elementos que conforman a música e dos distintos estilos e xéneros musicais o alumnado conformará unha opinión obxectiva e crítica e isto contribuirá a fomentar un consumo musical responsable
- Respecto mutuo: educación emocional e en valores. Actividades musicais grupais nas que é primordial respectar as producións musicais dos demais e axudarse mutuamente para conseguir un son de conxunto.
- Expresión oral e escrita: A través da redacción de textos explicativos e traballos de exposición oral como por exemplo explicar os parámetros que conforman o son, a forma dunha canción, a importancia do silencio na nosa saúde e nas nosas vidas, etc.
- Competencia dixital e comunicación audiovisual: a través da creación de músicas con ferramentas dixitais e de eventos musicais que engloben non so música e danza, senón tamén propostas audiovisuais que as acompañen, creando así unha performance global.

No grupo 2ºESO D os traballos que os alumnos fagan en clase de música realizaranse en colaboración cos traballos que fagan noutras materias de 2ºESO dentro do proxecto LÓVA (A Ópera, un Vehículo de Aprendizaxe), un proxecto educativo posto en marcha polo Teatro Real onde as alumnas e alumnos organízanse por equipos profesionais: dramaturxia, caracterización, vestuario, interpretación, relacións públicas, produción, iluminación, escenografía, coreografía e música. A agrupación crea e estrea a súa propia ópera en funcións nas que non conta con axuda de adultos.

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
Actuacións públicas	Colaborción nas celebracións do IES con diferentes actos musicais	X		X

Observacións:

Dende este Departamento, colabórase activamente nas celebracións do IES con diferentes actos musicais: Festa do Magosto, Santa Cecilia (patroa dos músicos), Concerto de Nadal, día da Paz, Celebración do Entroido, Festa das Letras Galegas...

Participarase activamente na Radio escolar do Centro.

Ademais, poden xurdir diferentes propostas que son achegadas ao centro ao longo do curso dende distintos colectivos: concertos didácticos, charlas de músicos... e que se realizan no horario lectivo, no salón de actos do centro.

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
Adecuación da programación didáctica e da súa propia planificación ao longo do curso académico

o indicador do logro se indicará cando finalice o curso
Metodoloxía empregada
o indicador do logro se indicará cando finalice o curso
Organización xeral da aula e o aproveitamento dos recursos
o indicador do logro se indicará cando finalice o curso
Medidas de atención á diversidade
o indicador do logro se indicará cando finalice o curso
Clima de traballo na aula
o indicador do logro se indicará cando finalice o curso
Coordinación co resto do equipo docente e coas familias ou as persoas titoras legais
o indicador do logro se indicará cando finalice o curso

Descrición:

O profesorado avaliará necesariamente os procesos de ensinanza e a súa práctica docente en relación coa adecuación ao alumnado, co logro dos obxectivos e co desenvolvemento das competencias clave. As conclusións extraídas de dita avaliación permitirán deseñar propostas de mellora. A síntese das conclusións extraídas da avaliación formará parte da memoria final do curso.

A través dos indicadores de logro avaliarase o proceso de ensino e a práctica docente. O instrumento de avaliación utilizado será a escala de valoración con catro niveles de consecución e valorarase en función da información recollida no caderno do profesor e a observación na aula. En base aos resultados elaboraranse unhas propostas de mellora que se terán en consideración para reaxustar, se fose necesario, a programación didáctica.

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

A programación será obxecto de avaliación en dous ámbitos complementarios:

Nas xuntanzas preceptivas de departamento, nas que se fará un seguimento do cumprimento da programación e se tomará nota das propostas para o seu mellor aproveitamento e para a súa mellora.

Na memoria final de curso, na que si se suxiren cambios que acepte todo o Departamento, deberán ser trasladados á programación do curso seguinte.

A avaliación da programación didáctica realizarase mediante unha escala de Likert cos seguintes indicadores de logro:

1. As unidades didácticas adecuáronse aos elementos do currículo.
2. O desenvolvemento da programación respondeu á secuenciación e a temporalización previstas.
3. Asígnouse a cada criterio o peso correspondente na cualificación e un mínimo para a superación da materia.
4. Cada criterio foi vinculado a un instrumento para a súa avaliación e este foi axeitado.
5. Cada unidade recolleu os elementos transversais a desenvolver.
6. A secuencia de traballo na aula foi adecuada.
7. Os materiais didácticos utilizados foron adecuados.
8. O plan de avaliación deseñado foi adecuado.
9. A atención á diversidade e alumnado con NEAE foron adecuadas.
10. O desenvolvemento das actividades complementarias e extraescolares previstas foi adecuado.
11. O seguimento e a revisión da programación ao longo do curso foron adecuados.

12. A avaliación da práctica docente e do proceso de ensino-aprendizaxe foi adecuado.
13. A materia contribuíu ao plan de lectura do centro.
14. As TIC integráronse no desenvolvemento da materia.
15. A materia integrouse nos distintos proxectos do centro.

9. Outros apartados